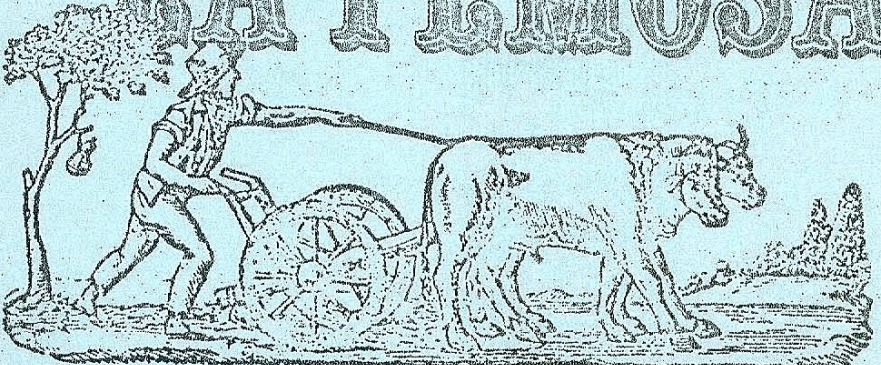

LA FEMOSA

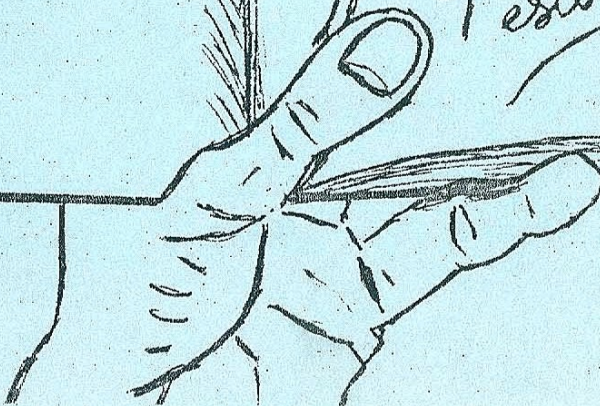
ABRIL

ARTESA DE LLEIDA

1985

S. JORDI
1985

Testimo

PÒRTIC

Si per les circumstàncies de supervivència, tan especials, en què estroba la nostra cultura escara és vàlida l'obció de publicar una revista com LA FEMOSA amb un contingut de militància i una tirada tan reduïda, deu ésser vàlid també el desig contant de superació que ha anat experimentant la nostra revista. Es per això que, en el transcurs dels anys ha passat d'imprimir-se amb una "vietnamita" on els papers eren trets a mà un a un, a tirar-se amb una multicopista manual. Més tard amb una d'alèctrica i, encara, després, amb l'adquisició d'una gravadora de clixés electrònics, va permetre fer una impressió més neta. Fa dos anys es va comprar una màquina d'escriure electrònica que millorà substancialment la uniformitat de l'escriptura i els espais marginals. Ara, amb l'adquisició d'una màquina d'offset i de la grabadora de planxes s'ha fet un salt qualitatiu considerable.

Tot aquest procés evolutiu s'ha anat fent patint sempre una manca de recursos econòmics impressionants, però l'empenya, l'entusiasme i les ganes de poder oferir als nostres lectors una revista cada cap més digna ens hi ha empenyut. Val a dir, però, que sempre ens n'hem sortit i que, aquesta vegada amb l'ajuda de tots, també ens en sortirem.

Si no fos pels reptes que hom mateix s'imposa (quan són mesurats i prou meditats) i l'esforç que hom està disposat a fer per tal de fer-los possible, poc avançaríem en el camí de millorar la nostra situació cultural, de tolerància cívica i fins i tot política. Sortosament al nostre país aquest esforç individual i col·lectiu s'ha mantingut sempre viu.

Esperem que la màquina d'offset sigui el nostre repte i ens estimuli a tots per a fer aquesta revista cada cop més vàlida, més atrevida, més nostra.

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPOSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 63 ABRIL 1985

INDEX

PORTIC	1
AVÍS AL SOCIS I SUBSCRIPTORS	4
CATALUNYA ÉS MÉS QUE UN CLUB	5
ARTESA DE LLEIDA, CANVIEM-LI EL NOM ?	8
CONEGUEM LA NOSTRA FAUNA (el teixidor)	12
ENTRETENIMENTS	14
BARBARISMES	16
ESPIGANT	17
QUE FEM ELS JOVES PEL POBLE ?	20
COLABORACIONS INFANTILS	
EL PASTÍS I EL PASTISSER	22
LA PRINSESA AMARGADA	23
LA BODA DE L'ANNABEL	24
EL PROBLEMA DELS BARRUFETS	25
LA PILOTA MÀGICA	26
EN PAU CASCALL	27

El·ls articles i opinions que apareixen a les planes de la FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB EL SUPORT DE LA GENERALITAT

AVIS ALS SOCIS

I SUBSCRIPTORS

Podiem dir que estem d'enhorabona, ja que amb la il·lusió de millorar cada cop més la presentació d'aquesta revista, l'Agrupació Cultural "La Femosa" ha comprat una màquina d'imprimir "offset" (d'ocasió) per a fer el tiratge, d'ara en endavant de LA FEMOSA. Conjuntament amb aquesta màquina se n'ha adquirit una altra de complementària per a fer els clixés o planxes que permetrà de publicar fotografies a les pàgines de la nostra revista.

L'esforç de comprar aquestes màquines ha estat considerable (125.000 Ptes.), é. per això que la nostra agrupació es troba en una situació econòmica ben precària i per la qual cosa ens veiem amb la necessitat de posar en cobrament les quotes de socis (1.000 Ptes) i les de subscriptors (500 Ptes.) corresponents a 1985 dins dels propers mesos.

Esperem que entrendreu aquest avançament de la data de cobrament de les quotes (normalment es cobraven a finals d'any) i que donareu el vostre vist i plau a la incorporació d'aquestes màquines per a poder fer més i més atraent la nostra revista.

"La Femosa"

CATALUNYA ÉS MÉS QUE UN CLUB

Lluny, són els anys, en què dir que el Barça era més que un club, volia dir inequívocament, prendre compromís per a una determinada postura Política i Nacional. El Barça era forçosament l'únic senyal extern de la nostra identitat i hom sabia que cridar a boca plena "Visca el Barça", significava cridar ben fort el que no podia dir-se: "Visca Catalunya". Així com també érem plenament concients, que els penaltis picats en contra descaradament pel Guruceta de torn en els últims minuts, els fora de joc inexistents, les allargades de temps "sine fine" del Senyor Ortiz de Mendibil i tantes altres "putades" que hem sofert els Barcelonistes, eren conseqüència de la repressió Polític-esportiva del centralisme estatal. Tot això ho tenim ben clar, i per aquestes i tantes altres coses el Barça, sempre serà quelcom més que un Club de Futbol.

Però punyetes, el que ara succeeix al seu entorn és alguna cosa que s'escapa de la comprensió de la ment més desperta, és una paranoia galàctica, o bé la distorsió d'un populisme mal entès al servei de tot tipus d'interessos.

Ara, que amb prou feines, hem aconseguit democratitzar la vida pública del País, quan ja hem aconseguit el nostre autogovern, sembla que les coses havien de tornar al seu lloc; el Barça essent el millor equip del món, és a dir un fet tot el magnífic que vulgueu però merament esportiu. Representant genuí del sentit esportiu del nostre poble i em-

baixador de Catalunya per tot arreu. I la gent amb vocació Política dedicada a dir i fer tot allò que no podia i el poble manifestant-se i participant activament per aconseguir cada vegada cims més alts d'Autonomia, per a dotar de més i més competències a la Generalitat, que no n'hi ha prou que s'accepti que som una nació, hem de samblar-ho. etc. etc. Ara, com deia, lluny d'ésser així, hem aconseguit la quadratura del cercle o poc menys. La gent, cada dia passa més de Política o de qualsevol altra cosa transcendent i gairebé és impossible, veure una concentració de gent, en defensa de qualsevol representació política, sindical o àdhuc institucional que arreplegui el nombre de gent, que assisteix a un partit de futbol al Camp Nou.

I aquest fenomen es produeix, mentre tenim com President en Núñez, un "uriundo" que a part de saber plorar per les cantonades i a força d'ésser sincer, he de dir, que ha aconseguit en el terreny econòmic èxits aclaparadors i fora de dubte, però això no ho és tot. De Sots-President en Gaspar, membre actiu d'Alianza Popular, que ja hem dit com lliga amb la catalanitat que el Club representa. Amb jugadors nascuts aquí que ni tant sols parlen català (Rojo) o bé que essent catalans de soca-rel ara comencen a parlar-lo (Clos) i d'altres la majoria que criden el que convingui a canvi de la "pela", la punyetera pela, cap i casal de bona part dels protagonistes d'aquesta Història. Si almenys tots els jugadors fossin de la pedrera !.

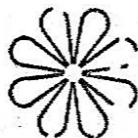
I per acabar-ho d'arrodonir, el President del Club, actua com un Polític i convoca eleccions anticipades, solament perquè sap que les pot guanyar tot i donant peixet. I s'anun-

cia que a la prpera Junta Directiva resultant d'aquestes eleccions, s'inclourà gent de Convergència i dels Socialistes. I és que els Polítics, tan preocupats per les enquestes i adonant-se que cada vegada atreuen menys al personal, han d'anar a buscar-lo on sigui, abaixar-se tot el que calgui i una mica més.

Malgrat tot, i com a conseqüència, hi haurà per fi, en aquest país i tal com volia en Terradelles una mena de Govern d'unitat o de concentració Nacional, la Junta Directiva de can Barça. Qui sap, si aquesta experiència, comportarà a la llarga l'abolició del Govern Autonòmic, per això ja tindrem la Junta del Club i l'abolició també del Parlament, per això també ens servirà la Junta de Compromissaris blaugrana.

Com a cloenda i a modus de lliçó, una frase: Tot és verí i res és verí, només depèn de la dosi.

Felip Domènech i Costafreda

ARTESA DE LLEIDA

CANVIEM-LI EL NOM?

Pel fet que a la província de Lleida hi ha dos pobles que es diuen Artesa, i pel fet que un dels dos és més gran en nombre d'habitants i en territori (Artesa de Segre té molts pobles agragats) i que es troba situat en una cruïlla de camins de pas obligat per anar a la muntanya o Ardorra fa que un sigui molt conegut i que l'altre resti gairebé dins del "anonimat". Per la gent que viu a les comarques orientals i que desconeixen el país gairebé en absolut en nom d'Artesa els sona, ja sigui per haver passat per Artesa de Segre o per haver-la sentit anomenar. Tan en un cas com en l'altre saben amb tota seguretat que Artesa és a la província de Lleida.

El nostre poble més petit i situat en una xarxa de camins secundaris i que no destaca en res (no tenim monuments ni un paisatge bell o imponent, ni un clima agradable) té la desgràcia, a més a més, de no tenir un nom propi (o un cognom, si es vol) que destaquí d'una manera contundent respecte l'altre poble. Si es digués, per exemple: Artesa del Rei, del Bisbe, del Conqueridor, dels Martíns, del Butxí o del Vi Bo, segur que seria molt més coneguda a fora de les nostres comarques, però en portar el nom de Lleida encara passa més d'aparsebuda, perquè (fixem-nos-hi bé) el nom de Lleida és també el nom de la província i quan diem Artesa de Lleida la

gent entén Artesa de la província de Lleida, o sigui: Artesa de Segre.

aquest afegit de "Lleida" al nom del nostre poble és, relativament, modern. Se li va posar perquè, administrativa-ment no es confongués amb Artesa de Segre. Abans havia portat altres noms: Quan als segles XII i XIII pertanyia als Cavallers del Temple (al castell de Gardeny) el nostre poble era conegut com Artesa del Temple, i quan més tard va passar a pertànyer als Hospitalers de l'Ordre de Sant Joan de Jerusalem va passar a dir-se Artesa de l'Hospital o dels Hospitalers. Als segles XVI i IX la trobem enregistrada en alguns documents com Artesa del Bisbat de Lleida (recordem que Artesa de Segre és del Bisbat de la seu d'Urgell).

Al nostre poble ningú no s'ha plantejat mai la necessitat de canviar, oficialment s'enten, l'afegit de "Lleida" per un altre de més diferenciador, i segur que ara que jo ho plantejo algú se'n rigui per sota del nas. però, tan se val. No és rar que els pobles que no han estat contents amb el seu nom, ja sigui perquè se'ls confonia amb el nom d'altres pobles, ja sigui perquè amb el nom d'origen s'hi fei conya (pensem amb els nostres veïns de Castellldasens que ara és Castellldans), han fet els tràmits necessaris i se l'han canviat oficialment i avui els coneixem amb un altre nom. La Bisbal de Falset és avui la Bisbal del Priorat, la Pobla (o Pobleta) de la Granadella ara es diu, als registres, Bellaguarda i així tans i tans d'altres.

Si tenim en compte la nombrosa correspondència que dóna el tom per Artesa de Segre abans de venir cap ací, les confusions que se'n desprenen i les explicacions que cal fer

tantes vegades per a fer entendre la real situació geogràfica d'Artesa de Lleida estareu d'acord amb mi amb aquesta idea de canviar, oficialment, el nom de "Lleida" afegit al d'Artesa.

Un nom costa d'arrelar, però quan s'aconsegueix es fa popular de la manera més natural del món. Recordo que quan buscàvem un nom per a la nostra agrupació cap no ens agradava, tots els trobàvem d'allò més estrafalaris; a l'últim ens vam decedir pel de "La Femosa" i al començament va costar de quallar, fins i tot se'n va fer molta conya (la Femosa és un riu on hi van a parar totes les clavegueres), però al cap d'avall ha arrelat i s'ha fet entranyable. El mateix podria passar, penso, si es decidís de canviar el nom de nostre poble.

Quan a l'Ajuntament, en un Ple, vam aprovar de fer els tràmits necessaris per a recatalanitzar el nom (canviar el de Lérida per de Lleida) ja vaig dir que de moment ja estava bé la recatalanització, però que a la llarga calia plantejar-se un canvi de nom. Tots els papers que s'havien rebut a l'Ajuntament dels estaments competents (Generalitat, Institut d'Estudis Catalans) per a assessorar en el canvi o recatalanització del nom, aconsellaven que es respectés el d'Artesa de Lleida perquè aquest ja estava inscrit en tots els registres, mapes, nomenclators etc.. Esclar que aquests estaments, des de Barcelona, no saben res de la nostra marginació i tan els fa si Artesa de Lleida és coneguda o no més enllà de les nostres comarques.

Quin nom li posaríem ?. Cercar un nom adequat per a

afegir-lo al d'Artesa en lloc del de Lleida, potser no és tan fàcil. Jo hi he pensat molt, hi he donat voltes i a l'últim n'he trobat un que m'agrada: He descartat Artesa de Segrià perquè encara es podria confondre més amb Artesa de Segre. Així mateix trobo que ara no té sentit recuperar noms com Artesa de Temple o de l'Hospital. També he pensat amb el d'Artesa de (o de la) Femosa, però aquest resulta massa llarg i a més a més podria crear suspicàcies entre nosaltres mateix per raons òbvies. N'hi ha un, però, prou diferenciat del de "Lleida" o "Segre", curt i que marca clarament una situació geogràfica per a que no hi pugui haver cap mena de confusió. Aquest nom és: ARTESA DEL PLA (el nostre poble, al cap i a la fi està situat al pla d'Urgell o, si es vol al de Lleida). És clar que no necessàriament hauria de ser aquest nom.

El que caldria és que aquesta idea que ara jo llanço prosperés i que llavors tots aportéssim el nom que ens agrada més per a elegir-ne un, entre tots.

Adolf Costafreda

Artesa del Pla a 7 d'abril del 1985

CONEGUEM

LA NOSTRA FAUNA

EL TEIXIDOR

FITXA TECNICA: Remis pendulinus, família dels pàrids) Moixó de l'ordre dels passeriformes.

DISCRIPCIÓ: a medeix uns 11 cm., té les parts superiors de color grisenc, amb un traç negre a la cara des de darrera de cada ull, i les parts inferiors d'un blanc acraci. Habita a la península Ibèrica, la Comarca, Itàlia, Sicili i a Europa Oriental.

A Catalunya, aquest moixó que és dels menys estudiats cria principalment a les comarques del Segrià, Baix Sinca i Urgell. Amb molta menys freqüència se'l pot veure en altres indrets. Habita sempre espais de poca altitud i sempre prop dels corrents d'aigua (rius, canals, cèquies). Sembla que és un ocell que està en expansió i per això se'l pot veure cada any en més indrets, però sempre en zones planes i prop de l'aigua.

EL TEIXIDOR, però, té altres noms; se'l coneix també com "fornaret", "mitjaire", "petit-rei", "reiet", "ull de bou". Al nostre poble i pobles veïns se'l coneix amb el nom de "sabater"; aquest nom li ve per la peculiaritat de la forma del seu niu que, recorda vagament la d'una sabata (més aviat la d'un peüc). Aquest niu, teixit d'una manera sorprenent amb el borrailló de les flors de l'albi i del xop, se'l

pot veure balansejar penjat d'un branquilló enlairat, confortant-se amb el fullatge. El "sabater" per a teixir el seu niu tria, preferentment, arbres alts; xops alvins (auvins), però també altres com salzes, desmais i fins i tot de molt més baixos sempre que siguin prop dels corrents d'aigua.

S'alimenta de gra, però també de tota mena d'insectes, sobretot a l'època de cria. Comença a pondre a darrers d'Abril o primers de Maig. Fa un parell de postes l'any d'un promig de 5 ous.

El seu niu se'l pot veure sovint decorant cases particulars, bars... i és que per la seva característica i bellesa és fàcilment transportable.

BARBARISMES

ES DIU

GASTAR una broma.
Tenir mal GENIT.
M'ha fet una COTXINADA.
Armar-la GORDA.
Suar la gota GORDA.
HASTA LA VISTA!
Olives sense OS.
Es un OS dur de PELAR.
Les HUELLES digitals.
Un comerç FLOREIXENT.
Ficar-se EN CAMISES
D'ONZE VARES.
M'ESTRANYA!
Perdre els ESTRIBOS.
Sortir D'ESTAMPIDA.
Anar sempre A ESCAPE.
ENVES de fer això.
No entendre-hi PAPA!
No HI HA DRET!
Donar LA LATA.

S'HA DE DIR

FER una broma.
Tenir mal GENI.
M'ha fet una PORCADA.
Armar-la GROSSA.
Suar la CANSALADA.
A REVEURE!
Olives sense PINYOL.
Es un PINYOL dur de ROSEGAR.
Les EMPRENTES digitals.
Un comerç FLORENT.
Ficar-se ON NO
LI DEMANEN.
NO SE SI CREURE-HO!
Perdre el OREMUS.
Sortir DISPARAT.
Anar sempre AMB CORREDISSES.
EN COMPTES de fer això.
No entendre-hi UN BORRALL.
No S'HI VAL!
Donar LA LLAUNA - MOLESTAR.

ESPIGANT

VIVENCIES A MONTSERRAT

Si hagués de dir com fou que vaig passar el Tridium Pasqual a Montserrat seria molt llarg d'explicar.

Trucades telefòniques sol·licitant una cel·la i sempre la mateixa contesta: "No queda res". Última trucada, dimecres Sant; quan ja esperava la contesta "no queda res", fou: "un moment, hi ha una baixa", confirmació i acceptació tot fou un.

Dijous Sant de matinada empenem la marxa; la meua esposa i jo, amb el "carro". Pujarem els Brucs amb alegria; empinant-se la màquina semblava que no toqués a terra, una corba tancada i una altra i amunt! que ja ens apropem al cim.

Ja estem a dalt, recollir el document-dret de cel·la, aquest cop a "Nostra Senyora", prendre posició i anem per feina.

Estem a la Basílica, primerament a presentar els nostres respectes a la Mare i després a l'ofici Eumènic amb cant de l'Escolania.

Una cua al costat de la plaça que sempre s'allarga durant el dia i va pujant les escales del cambril de la Verge. La Moreneta dels catalans Princesa, dels espanyols Estrella d'Orient... cantem el Vilorai.

L'escala es va estrenyent fins que solament hi ha lloc

per a una persona; el silenci es fa absolut; la persona està en estat meditatiu; són tantes les coses que necessita, són tants els problemes que la vida comporta. La família, en tota la gama, matrimonis, fills, pares ja vells, l'economia, l'educació dels fills, la religió i els seus aspectes de llibertat i lliberació i tants altres més; una persona pot tenir que vol depositar als peus de la Mare a la qual ja se sent un molt a prop. Per fi hem arribat, estem cara a cara, Ella i el Noi amb els ulls d'acceptació; un intercanvi ràpid de diàleg... no tinc més temps; un petó a la mà de la Mare i un gràcies silenciós a partant-te per a donar pas a l'altre. La baixada és ràpida; rostres serens i confiats amb l'esperança en el cor.

El temple ple de gom a gom en l'acte Ecumènic del matí i a tots els actes litúrgics del Dijous Sant fins a les dotze de la nit.

El Divendres des de les 8 del matí (Via-crucis i tots els altres actes del matí Ecumènic... a la tarda dintre els actes litúrgics es destacà l'adoració de l'arbre de la creu.

El Dissabte Sant sobresortí la Vetlla Pasqual que tingué per als assistents una durada de 5 hores i que fou transmeta en directe per R-T.V.

El Diumenge de Glòria l'entusiasme era desbordant, tothom es felicitava sense cap mirament, una forta apretada de mà i un somriure als llavis.

he volgut explicar aquesta vivència perquè sempre Montserrat m'ha emocionat; Què té Montserrat per a tothom? el que hi puja sia del poble que sia, sens ser català; una petita mostra us vull contar. Estava prenent el sol a la plaça

davant la Basílica tot llegint un llibre; prop meu un grup de dones que, aquell matí havien arribat procedents del sud d'Espanya, una d'elles amb veu forta deia a les altres: "Que requebueno que es esta montaña ¿sabeis lo que tenemos que hacer? al llegar al pueblo vendemos todo lo que tenemos y nos venimos a vivir aquí".

Un altre testimoni fou un noi d'uns trenta anys que s'assegué al meu costat dintre la Basílica a les Vespres de la tarda i es posà a llegir un llibre; en un moment de silenci de les lectures de les Vespres apropant-se a cau d'orella i ensenyant-me una paraula del llibre preguntà el seu sentit, vaig mirar i la paraula era "arrels". M'extranyà la pregunta, però vaig adonar-me que no era de Catalunya, li faig la traducció i donant-me les gràcies continuà llegint. En acabar les pregàries i abans de marxar sentí la curiositat de preguntar-li d'on era. La contesta feo: "Soy sacerdote i vivo en un pueblo de la Mancha". Altra pregunta. Podrieu dir-me què és i què representa Montserrat per a vós ?. Contestà: "Para mi creo que Montserrat es el lugar donde la espiritualidad se vive en toda su profundidad; he visitado muchos otros lugares (va nombrar-me'n molts que no vull escriure), pero como Montserrat no pueden compararse; para mi es un misterio que quisiera descubrir; cada año y hace muchos que vengo a pasar unos dias a estas estupendas montañas y para investigar más a fondo quiero aprender el català. I per acabar una petita reflexió que jo mateix em faig. Estem d'acord amb aquell noi de la Manxa ?.

QUÈ FEM ELS JOVES

PEL POBLE?

Em preocupa, ja des de molt de temps, el lleure dels joves nascuts o residents als pobles. Aquesta preocupació és fruit de l'observació dels pobles als caps de setmana, especialment les tardes de les diumenges i les quals no es veu cap jove. Tothom haurà observat, per altra banda, la gran concentració, si més no, de cotxes als llocs catalogats d'esbarjo per l'opinió pública, especialment discoteques. Aquestes dues premises ens donen com a immediata conclusió que el jovent rural surt del poble per a tancar-se en les conegudes discoteques i pubs de les nostres contrades, la qual cosa és un fet no jutjable en una primera anàlisi i és evidentment lògic donat que als pobles no disposen, majoritàriament, de llocs on els joves es puguin reunir i preparar alguna cosa. Per altra banda el jove té la necessitat de conèixer altra gent, de relacionar-se, la qual cosa tampoc no troba al poble.

També cal tenir en compte que molts joves estudien o treballen fora i per tant tenen grups d'amics fora de la vila i aquesta els resulta insuficient per a les seves necessitats, els que viuen permanentment al poble també té ganes de sortir. Moltes vegades tant els uns com els altres va a un altre lloc per a fer el mateix que si es quedessin, però el fet d'anar a un altre poble, per exemple, ja és fer festa.

Aquests fets, com hem dit, plenament corrents, donen

com a resultat que els joves que tradicionalment havien animat i donat vida als pobles, organitzant teatre, activitats pels nens, formant corals, grups de folk, etc. actualment no ho fàcin i aquí és on em plantejo la pregunta que encapçala aquest escrit i em preocupa que cada cop es rebaixa més l'edat dels nois i noies que van al bar del poble els diumenges a la tarda per a buscar algun cotxe per anar al Big-ben i que l'única possibilitat per a més de 5.000 joves de les nostres comarques sigui anar a la discoteca els caps de setmana.

El que em fa pensar més és que si comentes amb ells aquesta qüestió t'adones que no estan satisfets, que no s'ho passen bé, que s'avorreixen, que n'estan tips de tot això però tampoc busquen en general cap alternativa.

Un fet que també em crida força l'atenció és la festa major que en principi sembla que hauria de ser un temps que els joves es queden al poble pel fet simple que hi ha alguna cosa diferent de la resta de l'any i perquè s'hi aplega un gran nombre de persones de fora i dels pobles veïns, però la contradicció és que els joves també se'n van. Penso que la raó és obvia; no és una festa seva, la majoria de festes majors es fan amb la mateixa estructura que quan els nostres pares eren joves, no han evolucionat. És el moment de buscar alternatives de festes més culturals per una banda i més joves per l'altra i cal que els ajuntaments es plantegin la qüestió i intentar que els joves participin en l'organització, se la facin seva i així amb altres activitats especialment dedicades als joves, cal fomentar la existència del regidor de joventut fins i tot en els pobles petits i que si-

quin els joves els que assessorin la seva política en aquest sector.

Es important que els joves s'organitzin, facin activitats i es trobin amb altres joves en un marc diferent de la discoteca, no perquè aquesta sigui dolenta sinó més aviat perquè tingui la seva justa importància com una alternativa entre moltes pels joves d'avui.

Irene

COLABORACIONS JUVENILS

Publiquem a continuació uns quan escrits fets per nens i nenes de les escoles d'Artesa. Així com en les poesies s'hi nota una preocupació constant per la rima, els contes són, sorprenentment imaginatius. Val la pena de llegir-los poc a poc.

EL PASTIS I EL PASTISSER

*El pastisser va fer un "pastel"
per la boda de l'Annabel,
amb maduixes i cireres
i també unes quantes peres.*

*L'Annabel no es va casar
perquè el "novio" va marxar.*

*I després el pastisser
el pastis es va menjar.*

Mª T. O.

LA PRINSESA AMARGADA

Hi havia una vegada,
una prinsepa amargada
que, amb inquietud estava
perquè un home l'estafava.

L'home l'amenaçava
dient-li que si amb ell no es casava,
a la nit mataria el seu germà
i al seu pare a l'endemà.

A la tarda ella plorava,
perquè a la presó estava;
doncs ella no estimava
a l'home que l'estafava.

Ella plorava
i per la finestra miava.
Va veure un soldat,
i li cinto el que li havia passat.

El soldat la va rescatar
i a l'estafador va matar.
Però, els nois es van enamorar
i a l'endemà es van casar.

Mre Teresa Oro i Montserrat

LA BODA DE L'ANNABEL

La modista va fer un vel
per la boda de l'Annabel;
amb brodat i teixit
també li va fer un vestit

L'Annabel es pensava que no es podria casar
perquè el nuvi va tindre de marxar.

Després el padri va dir:
ja em casaré en lloc del Martí.

La boda es va celebrar
i l'Annabel es va casar.

El padri tip de pastis i vi
al llit va anar a dormir.

Després arribà el Martí,
però, tots eren a dormir.

Ell pensava que l'Annabel l'havia esperat
i no s'havia casat.

L'Annabel al matí,
va anar a despertar al padri
i tots dos van trobar al Martí;
l'Annabel li va dir que s'havia casat amb el padri.

Després digué el Martí:
ja no hi tinc res que fer aquí.
Ell agafà la roba i marxà
i el padri i l'Annabel, van anar a esmorzar.

Jordi R. Gallart i Oró

EL PROBLEMA DELS BARRUFETS

En un bonic país, anomenat país Barruf, hi vivien uns sers molt petits, anomenats Barrufets que parlaven un idioma anomenat Barruf.

Al país del Barrufets, hi havia Barrufets del Nord i Barrufets del Sud.

Els Barrufets tenien un petit problema, era que tots els Barrufets al parlar l'idioma Barruf, els del Nord quasi sempre canviaven els verbs per Barrufar; per a dir: tinc gana deien: Barrufo gana, i per a dir vull cassola per a dinar deien: Barrufo cassola per a Barrufar, i en tot així.

Però els Barrufets del Sud que ren nous al país Barruf, en lloc dels verbs canviaven els substantius, i per dir, tinc gana, deien: tinc Barrufa, i per a dir, vull cassola per a dinar, deien: vull Barrufa pera dinar, i també sempre així.

I per això, quant un Barrufet del Nord demanava alguna cosa als del Sud, com per exemple, un ganivet, deia: Barrufo un ganivet (deixem un ganivet), el del Sud contestava: voldràs dir: deixem un Barrufet, i el del Nord que no, que volia dir el que havia dir: "Barrufem un ganivet", i el del Sud que no que volies dir allò i el del Nord que no, que volia dir allò altre. i tot el rato uixí i sempre així.

I aquest era el problema dels barrufets.

Mª Teresa Oro i Montserrat

Edat: 11 anys

LA PILOTA MÀGICA

Hi havia cinc nenes que es deien: Anna, Ester, Eva, Laila i Marta, jugaven amb una pilota que se la passaven entre elles, però l'Ester va tirar-la molt alta a l'Eva i l'Eva no va poder agafar-la. La pilota va caure en unes mates d'herba que hi havia per allí i quan van anar-la a agafar, en van agafar una altra. Quan van tornar a jugar la pilota no botava quasi gens i es van quedar molt estranyades, no sabien que havia passat en aquella pilota, la van deixar a terra i la pilota que, era blava, es va tornar de color vermell, després de color groc, després negra i així de molts colors; totes s van quedar boca badant, Llavors, aquella pilota es va obrir per un costat i en va sortir un ésser estrany i molt petit, anava cridant tot enfadat, però, amb una llengua que no entenea cap de les nenes. Aquest ésser, va anar cap a l'Anna, se la va quedar mirant, i així a totes les altres, després va començar a correr cap a les herbes i rodant va portar l'altra pilota; la va deixar entre mig de les nenes i va començat a ballar i a jugar amb la pilota. Les nenes totes estranyades, també es van posar a jugar. La Marta va anar a buscar uns entrepans, un per cadascuna, perquè era l'hora de berenar. Aquell ésser va fer signes com si digués que també en volia; li van donar unes quantes molletes i quan ja estava tip, va fer adéu amb la mà, va estrar dins de la pilota màgica i es va marxar volant. Les nenes també li van dir adéu i van decidir no dir res a ningú del que havia

pasat i van continuar jugant amb l'altra pilota.

Mª Elena Escolà i Besora

Edat: 12 anys

EN PAU CASCALL

Hi havia una vegada un noi que es deia Pau Secall, tenia vint-i-un anys quan els francesos varen envair Catalunya. En Pau era un gran afeccionat a la guerra i un dia va tenir una idea. A la tarda següent va convocar als seus amics a una reunió en una "cafurna" que ell mateix havia fet. Els hi digué: "Aquest francesots ens ho robaran tot, les cases, els bens, el diner i si els ve de gust fins i tot ens mataran. A mi em sembla que ens hauriem de defensar".

Els altres es van quedar bocabadats. En Pau els tornà a dir: "es que no esteu amb jo?", els altres li contestaren "ves, jo...", "mira es què...", "sí, però...". Doncs molt bé, els farà marxar jo sol.

I quan ja en Pau Secall havia perdut l'esperança se li van presentar els seus amics i li digueren: "estem amb tu". Al matí següent es van enterar que pel poble hi passaria un correu francès format per dos homes. En Pau digué: "Tu Pere, et ficaràs dalt del campanar i ens avisaràs quan el vegis i nosaltres ens ficarem amagats entre les roques i quan passarà, xas!!". I així ho van fer. Quan el correu va pasar en-

tre dos turons se'ls hi van tirar al damunt. Varen fer presoners als dos soldats. Van cremar les cartes i van amagar els cavalls. Els que formaven aquest grup eren en Pau Secall en Pere, l'Enric, en Joan, en Bartomeu i en Josep.

Al matí següent els soldats tenien gana i en Pau els hi digué que si li deien quan passaria el proper correu els donaria pa i aigua. Els soldats digueren, us direm més que això. Quan els soldats ja estaven tips de macarrons i pollastre els hi digueren: aneu cap a Viella, a la muntanya que vegeu més alta i amb pi al cim, busqueu per allí... . En Pau i els seus amics varen encaminar-se cap a Viella. Quan van arribar estava tot ple de soldats francesos. Varen buscar dia i nit i no trobaven res, fins que en Josep va dir: "allí dalt, allí és la muntanya alta amb el pi al cim". En una paret de la muntanya hi havia una gran porta vigilada per tres soldats. Els soldats en veure'ls van fugir amb la cua entre mig de les potes. Per sort la porta estava oberta. Entaren i es van quedar amb la boca oberta; a la cova hi havia part del botí obtingut pels francesos en l'envaïment d'Espanya. Or, plata, safirs, brillants, maragdes, corones, amb una paraula; una gran, molt gran riquesa. Des d'allí, poc a poc, anaven traent el tresor i se'n quedaren la mitat i l'altra mitat per a la resistència. Amb aquells diners la resistència comprava armes, cavalls... amb altres paraules; feia marxar als francesos del territori català, poc a poc. Quan haguren fet fora els francesos en Pau Secall i els seus companys, fets ja uns homes, eren les persones més riques de la regió.

Joseri R. Gallart i Oró. Edat: 11 anys

III LA FEMOSA III

AGRUPACIÓ CULTURAL

ARTESA DE LLEIDA